

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ
Уманський національний університет садівництва
Кафедра соціально-гуманітарних і правових дисциплін

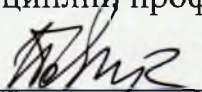
«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Гарант освітньої програми
В.М. Вуйченко М.А.
«31» серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЛОСОФІЯ НАУКИ

Освітній рівень	Третій (освітньо-науковий)
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність:	073 «Менеджмент»
Освітньо- професійна програма	Менеджмент
Факультет	Менеджменту

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки» для здобувачів вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент». – Умань: Уманський НУС, 2022. – 22 с.

Розробник: доктор філософських наук, професор кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін, професор

 Ямчук П.М.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін. Протокол від « 15 » серпня _____ 2022 року, № 1

Завідувач кафедри, доцент Машковська Л.В.

« 15 » серпня _____ 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету менеджменту

Протокол № 1 від 31 серпня 2022 року.

Голова комісії Гоменюк М.О.

« 31 » 08 _____ 2022 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Обов'язкова
Модулів - 3	Спеціальність 073«Менеджмент»	Рік підготовки
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		1-й
Загальна кількість годин - 120		Семестр
Тижневих годин для денної форми навчання:		1-й
Аудиторних – 2,5	Освітній рівень: третій (доктор філософії) Освітня програма: «Менеджмент»	Лекції
Самостійної роботи студента – 6,1		16 год.
		Практичні, семінарські
		14 год.
		Лабораторні
		Самостійна робота
		90 год.
		Індивідуальні завдання
		Вид контролю: іспит

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної й індивідуальної роботи становить (%):
для денної форми навчання – 25: 75

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу. Метою вивчення дисципліни є формування комплексу теоретичних знань з питань філософії науки з'ясування основних стратегій наукового дослідження і історичних підстав формування наукового знання.

Завдання навчальної дисципліни. Розвиток у докторантів здатності осмислення актуальних проблема філософія науки як сучасної світової традиції філософського осмислення природи науки. Формування науково-методологічного світогляду на основі знання особливостей сучасної науки. Вдосконалення навичок наукового осмислення дійсності.

Інтегральна компетентність. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі управління та адміністрування, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, застосовувати новітні методології наукової та педагогічної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких містять наукову новизну, вагоме теоретичне й практичне значення.

Загальні компетентності (ЗК):

- концептуальна спроможність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різноаспектних джерел;
- здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту на основі системного наукового світогляду та загального культурного обрію пізнання із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності;
- оволодіння загальнонауковими компетентностями, скерованими на формування системного наукового світогляду;
- Здатність до критичного мислення генерування нових складних ідей, аналізу та синтезу цілісних знань.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- здатність ініціювати, розробляти, реалізовувати та керувати науковими проектами у менеджменті та у дотичних до нього міждисциплінарних напрямках, застосовувати сучасні інформаційні технології у науковій діяльності, управлінні науковими проектами та аргументовано й обґрунтовано надавати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності;
- здобуття глибоких знань з менеджменту, зокрема розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань, критичного аналізу основних концепцій, оволодіння науковою термінологією;

- здатність до впровадження результатів власних досліджень у сфері менеджменту.

Результати навчання (РН):

- вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми менеджменту державною та англійською мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях;
- глибоко розуміти загальні принципи та методи управлінських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері менеджменту та у викладацькій практиці;
- планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження, формулювати та обґрунтовувати висновки і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань у галузі менеджменту та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми досягати наукових результатів, що створюють нові знання для розв'язання актуальних проблем теорії та практики.; складати пропозиції щодо фінансування досліджень та/або проектів;
- демонструвати навички самостійного виконання наукового дослідження, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток та навчання інших.

В результаті освоєння дисципліни докторант повинен:

знати: сучасні концепції філософії науки;

вміти: аналізувати сучасні проблеми філософії науки;

володіти: концептуальним і методологічним апаратом сучасної філософії науки.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ НАУКИ. СУЧАСНА СВІТОВА ФІЛОСОФІЯ НАУКИ

Тема 1. Філософія науки як частина філософії. Статус філософії науки в структурі філософії.

Філософія об'єктивності і проблематика філософії науки. Проектневідношення філософії до виникає науці. Атомізм, платонізм, аристотелізм.

Філософія суб'єктивності: дослідження умов можливості наукового знання. Філософія експериментального природознавства і індуктивна методологія науки Ф. Бекона. Cogito P. Декарта як першооснова філософії як мудрості.

Скептична філософія науки Д. Юма. І. Кант про умови можливості математики і теоретичного природознавства; про синтез метафізики, математики та досвіду як умови можливості формування фізики як науки у власному розумінні.

Філософія інтерсуб'єктивності; родова сутність людини, практика, мова, культура, історія як інтерсуб'єктивності контексти дослідження наукового пізнання.

Тема 2. Філософія науки: проблеми взаємовідносин.

Концепції історіографії науки. Постпозитивізм про роль історії науки.

Оцінка тези: філософія науки без історії науки безпредметна, а історія науки без філософії науки неконцептуальний.

Опозиція кумулятивізму і антикумулятивізму в історіографії науки.

Історія науки і її раціональні реконструкції. Раціональна реконструкція як ключ до розуміння реальної історії науки.

Концепція нормальної науки. Нормальна наука як рішення головоломки.

Пріоритет парадигм. Аномалії і виникнення наукових відкриттів в історії науки.

Криза і виникнення наукових теорій.

Революції як зміна погляду на світ. Прогрес, який несуть революції в історії науки. Парадигми і структура наукового співтовариства. Парадигми як набори приписів для наукової групи. Парадигми як загально визнані зразки. Неявне знання і інтуїція. Зразки, несумірність і революції.

Традиції, стиль мислення і творчість. Нові методологічні ідеї і зміна стилів мислення.

Наукові революції як корінні перетворення основних наукових понять. Різноманіття і багатосторонність наукових революцій.

Наступність у розвитку знання і проблема співвідношення наукових теорій один з другом. Взаємозв'язок наукових і технічних революцій. Диференціація та інтеграція в науці. Нерівномірність розвитку різних наукових областей і дисциплін в історії науки.

Тема 3. Світоглядні контексти науки. метафізичний і антиметафізичні дискурси в історії і філософії науки.

Світоглядні контексти реальної історії науки, їх вплив на науковомислення і наукову практику.

Метафізика реальності і метафізика раціональності. Їх статус в практиці наукового дослідження. Додаткові типи метафізики як необхідні передумови наукового пізнання. Раціональність і реальність як конститутивні теми філософії науки.

Позитивізм як програма елімінації метафізичних смислів з філософії і наукового пізнання. Її проблеми.

Історична еволюція позитивізму як переосмислення установок програми

в світлі фактів історії науки і як реакція на критику. Емпіризм, феноменалізм і логіцизм неопозитивізму. Логічний позитивізм про філософію як логічному аналізу мови науки. Логічний позитивізм про принцип верифікації і його функціях в науковому пізнанні.

Постпозитивізм і зміна його ставлення до метафізичним сенсів.

Реалізм і мета науки. Поняття емпіричного реалізму. Різниця позитивних підстав теорії (джастифікаціонізму) і критичних підстав теорії (критичний раціоналізм). Пояснення як мета науки.

Змістовий модуль 2.

ФІЛОСОФІЯ І НАУКА. НАУКОВЕ ПІЗНАННЯ ЛЮДИНИ

Тема 4. Онтологія науки. Опозиція наукового реалізму інструменталізму в історії і філософії науки.

Онтологія буденного і наукового пізнання. Специфіка об'єктів мови науки,

об'єктів теоретичного та емпіричного рівнів наукового знання, об'єктів аналітичних і синтетичних висловлювань.

Наукове пізнання як виробництво обґрунтованого знання про предметах нашого досвіду. Проблема реальності предметів нашого досвіду. Проблема реальності предметів наукового знання. Об'єкти теорії і предмети

спостереження, вимірювання і експерименту: проблема їх реальності. Опозиція наукового реалізму і інструменталізму, їх оцінка.

Наукова феноменологія як феноменотехніка.

Роль наукової картини світу, філософських категорій і принципів, уявлень здорового глузду в дослідницькому процесі соціально-гуманітарних наук.

Різниця часу як параметра фізичних подій і часу як загального; його умови і заходи становлення людського буття, здійснення життя. Наукова картина світу як онтологія мови науки.

Тема 5. Епістемологічна проблематика науки. Наукове знання як диференційована цілісність, проблеми його істинності й обґрунтованості.

Співвідношення епістемології і мови в аналізі наукового знання. Мова як система правил, яка з'єднує символи і факти за допомогою функції значення символів.

Наука як дедуктивно впорядкована система синтетичних тверджень, інформують нас про фізичний світ.

Теми наукового знання, наукової істини і її обґрунтування. Проблеми істинності і раціональності в соціальних і гуманітарних науках.

Раціональне, об'єктивне, істинне в соціальних і гуманітарних науках.

Класична і посткласична концепції істини в соціальних і гуманітарних науках. Проблема істини в світлі практичного застосування соціальних і гуманітарних наук. Плюралізм і соціологічне вимога відсутності монополії на істину.

Релятивізм, психологізм, історизм в соціальних і гуманітарних науках і проблема істини.

Проблема істини в науковому пізнанні. Епістемологічні критерії науковості верифікаціонізму. Фальсифікаціонізм. Естетичні критерії вибору теорій.

Аргументи за реалізм здорового глузду і проти теорії пізнання здорового глузду. Критика теорії пізнання, заснованої на здоровому глузді. Нарис еволюційної епістемології. Контекстуальна зумовленість всякого знання світоглядними смислами. Істина і правдоподібність як цілі наукового дослідження. Проект епістемології без суб'єкта знання. Епістемологія і третій світ. Біологічний підхід до третього світу. Об'єктивність і автономія третього світу. Причинні відносини трьох світів. Об'єктивність третього світу і його обумовленість діяльністю людини.

Обґрунтування знання про предметах нашого досвіду як тема наукової раціональності. Поняття наукової раціональності, її історичні типи. А.

Пуанкаре про природу наукової гіпотези, її ролі в посткласичному типі наукової раціональності. Оцінка тези про те, що раціональність є однією з багатьох традицій, а не стандарт, з яким повинні узгоджуватися всі традиції.

Змістовий модуль 3.

МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ

Тема 6. Наукове пізнання. Природа цінностей. Оцінки і цінності, ідеали і норми науки. Їх зміни в історії науки.

Ідеали і норми вивчення та їх соціокультурна визначеність. Система ідеалів і норм як схема методу діяльності. Методологічні функції «предпосилочних знань» і регулятивних принципів в науці. Явні і неявні ціннісні передумови як сліdstва комунікативності СГН. Оціночні судження в науці і необхідність «ціннісної нейтральності» в соціальному дослідженні. Оцінки і цінності, ідеали і норми наукового дослідження.

Функціонування оцінок і цінностей, ідеалів і норм дослідження в соціальних і гуманітарних науках. Позанаукові критерії (принципи краси і простоти) і їх роль в соціально-гуманітарному пізнанні. Принципи логіки соціальних наук, їх аксіологічна обґрунтування. 'Комунікативність в науках про людину, суспільство та культуру: методологічні сліdstва і імперативи Народження знання в процесі' взаємодії «комунікуючих індивідів». Комунікативність (спілкування вчених) як умова створення нового соціально-гуманітарного знання і вираз соціокультурної природи наукового пізнання.

Наукові конвенції як необхідність і наслідок комунікативної природи пізнання. Моральна відповідальність вченого за введення конвенцій. Индоктринація - впровадження, поширення та «навіювання» будь-якої доктрини як один з наслідків комунікативності науки. Аксіологічна специфіка сцієнтизму і антисцієнтизму

Тема 7. Методологія наукового пізнання і історія науки.

Поняття методології науки. Проблеми побудови теорії наукового методу. Чому методологічні рішення необхідні? Натуралістичне розуміння методології науки. Дескриптивна методологія науки. Конвенціональне розуміння методології науки. Методологічні правила як конвенції. Нормативна методологія науки. Індуктивізм і дедуктивізм як версії методології науки. Проблема індукції і проблема демаркації і їх місце в проблематиці методології науки

Опозиція монізму і плюралізму в методології науки. Редукціонізм методологічної програми Р. Декарта і антіредукціонізм методологічної програми Г. Башляр. Плюралістична методологія науки, її підстави і

проблеми. Неопозитивізм і постпозитивізм як програми постановки, аналізу і вирішення філософсько-методологічних проблем науки. Критичне порівняння методологічних концепцій: реальна історія як пробний камінь її раціональних реконструкцій. Фальсифікаціонізм як метакритерій: історія «фальсифікує» фальсифікаціонізм (і будь-яку іншу методологічну концепцію). Методологія історіографічних дослідницьких програм.

Реальна історія в різного ступеня підтверджує свої раціональні реконструкції. Проти апріорістського і антитеоретического підходів до методології науки. Фальсифікація і методологія науково-дослідних програм, прогресивний і регресивний зрушення проблеми. Негативна евристика: «тверде ядро» програми. Позитивна евристика: конструкція «захисного пояса» і відносна автономія теоретичної науки.

Оцінка тези про те, що суворе дотримання правил наукової раціональності затримало б прогрес науки. Оцінка тези про нездатність філософії описати науку в цілому, сформулювати метод відділення наукових праць від ненаукових сутностей, таких, як міфи. Наукова картина світу як форма систематизації знання, як наукова дослідницька програма. Філософські ідеї як евристика наукового пошуку. Проблема індукції. Усунення психологізму.

Дедуктивна перевірка теорій, досвід як метод науки. Спростовуваність як критерій демаркації. Проблема «емпіричного базису» науки. Об'єктивність наукового знання. Типи наукового знання. Емпіричний і теоретичний рівні критерії їх розрізнення. Структура емпіричного знання. Дані спостереження як тип емпіричного знання. Емпіричні залежності і емпіричні факти. Процедури формування факту. Проблема теоретичної визначеності факту. Структури теоретичного знання. Первинні теоретичні моделі і закони.

4. Орієнтовна структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	Денна форма				
		Л	С	Лаб	Ін	С.Р.
Модуль 1. ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ НАУКИ. СУЧАСНА СВІТОВА ФІЛОСОФІЯ НАУКИ						
Topic 1. Philosophy of science as a part of philosophy. The status of the philosophy of science in the structure of philosophy.		1	2			9
Тема 2. Філософія науки: проблеми взаємовідносин.		1	2			11
Тема 3. Світоглядні контексти науки. метафізичний і антиметафізичні дискурси в історії і філософії науки		2	2			10
РАЗОМ ЗА МОДУЛЕМ 1	40	4	6			30
Модуль 2. ФІЛОСОФІЯ І НАУКА. НАУКОВЕ ПІЗНАННЯ ЛЮДИНИ						
Тема 4. Онтологія науки. Опозиція наукового реалізму і інструменталізму в історії і філософії науки.		2	2			14
Тема 5. Епістемологічна проблематика науки. Наукове знання як диференційована цілісність, проблеми його істинності й обґрунтованості		2	2			14
РАЗОМ ЗА МОДУЛЕМ 2	36	4	4			28
Модуль 3. МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ						
Тема 6. Наукове пізнання. Природа цінностей. Оцінки і цінності, ідеали і норми науки. Їх зміни в історії науки.		4	2			16
Тема 7. Методологія наукового пізнання і історія науки.		4	2			16
РАЗОМ ЗА МОДУЛЕМ 3	44	8	4			32
ВСЬОГО ГОДИН	120	16	14			90

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1.	Topic 1. Philosophy of science as a part of philosophy. The status of the philosophy of science in the structure of philosophy.	2
2.	Тема 2. Філософія науки: проблеми взаємовідносин.	2
3.	Тема 3. Світоглядні контексти науки. метафізичний і антиметафізичні дискурси в історії і філософії науки	2
4.	Тема 4. Онтологія науки. Опозиція наукового реалізму і інструменталізму в історії і філософії науки.	2
5.	Тема 5. Епістемологічна проблематика науки. Наукове знання як диференційована цілісність, проблеми його істинності й обґрунтованості	2
6.	Тема 6. Наукове пізнання. Природа цінностей. Оцінки і цінності, ідеали і норми науки. Їх зміни в історії науки.	2
7.	Тема 7. Методологія наукового пізнання і історія науки.	2
Всього		14

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1.	Topic 1. Philosophy of science as a part of philosophy. The status of the philosophy of science in the structure of philosophy.	9
2.	Тема 2. Філософія науки: проблеми взаємовідносин.	11
3.	Тема 3. Світоглядні контексти науки. метафізичний і антиметафізичні дискурси в історії і філософії науки	10
4.	Тема 4. Онтологія науки. Опозиція наукового реалізму і інструменталізму в історії і філософії науки.	14
5.	Тема 5. Епістемологічна проблематика науки. Наукове знання як диференційована цілісність, проблеми його істинності й обґрунтованості	14
6.	Тема 6. Наукове пізнання. Природа цінностей. Оцінки і цінності, ідеали і норми науки. Їх зміни в історії науки.	16
7.	Тема 7. Методологія наукового пізнання і історія науки.	16
Всього		90

Виконання самостійної роботи передбачає також написання рефератів, повідомлень, есе на задану тему.

Реферат має такий зміст:

Вступ

Простий план по темі

Висновки

Список використаної літератури (зразок оформлення за адресою <http://library.lp.edu.ua/yak-oformyty-spysook-literatury>)

Виконується у вигляді друкованого тексту на папері формату А-4 обсягом від 10 до 12 сторінок. Шрифт: Times New Roman. Розмір шрифту – 14, звичайний. Вирівнювання тексту – по-ширині без пропусків і скорочень. Абзацний відступ – 10 мм. Міжрядковий інтервал – 1,5. Поля сторінки: ліве –

30 мм, праве – 10 мм, верхнє і нижнє – по 20 мм. Реферат починається із титульної сторінки за встановленою формою (додаток А)

Повідомлення

Повідомлення – це актуальна економічна інформація мікро-, мезо-, макро-, мегаекономічного рівня, яка має навчально-пізнавальний характер. Повідомлення має наступний зміст:

Вступ

Повідомлення

Список використаної літератури (зразок оформлення за адресою <http://library.lp.edu.ua/yak-oformyty-spysok-literatury>)

Виконується у вигляді друкованого тексту на папері формату А-4 обсягом від 4 до 6 сторінок. Шрифт: Times New Roman. Розмір шрифту – 14, звичайний. Вирівнювання тексту – по-ширині без пропусків і скорочень. Абзацний відступ – 10 мм. Міжрядковий інтервал – 1,5. Поля сторінки: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє і нижнє – по 20 мм. Повідомлення починається із титульної сторінки за встановленою формою (додаток А).

Есе

Есе – невеликий за обсягом прозовий твір, що має довільну композицію і висловлює індивідуальні думки та враження з конкретного приводу чи питання, і не претендує на вичерпне і визначальне трактування теми. На відміну від реферату, який адресується будь-якому слухачеві, есе – це ближче до репліки, що адресується підготовленому слухачу. Тобто людині чи групі людей, які вже мають уяву, про що йде мова. Власне, така «адресність» дозволяє автору есе зосередити увагу на розкритті нового змісту, а не нагромаджувати різними службовими деталями викладення матеріалу в письмовому форматі.

Інструкція із підготовки есе:

1. Оберіть тему твору. Вона повинна бути актуальною і мати практичну значимість для економічної науки. Перед тим, як приступити до написання есе, його тему необхідно узгодити із Вашим науковим керівником (викладачем).

2. Продумайте приблизний план роботи. Як правило, есе складається з короткого вступу, де розкривається сутність теми; основної частини, в якій викладаються думки вчених, чиновників, керівників підприємств, менеджерів, аналітиків тощо стосовно об'єкту дослідження; ставлення автора роботи до цих думок, а також висновки по темі проведеного дослідження. На останній сторінці есе вказуються використані літературні джерела.

3. Підберіть літературу для написання есе. Це можуть бути навчальні посібники з економіки, праці вчених з проблематики дослідження, періодичні друковані та інтернет-видання, різні економічні огляди.

4. Відберіть необхідний матеріал. Різні точки зору експертів на обрану тему випишіть на папір і відзначте порядок використання висловлювань в роботі.

5. Приступайте до оформлення. Не просто цитуйте висловлювання експертів, а викладайте свою думку на кожне з них. Не забудьте оформити висновки за результатами дослідження.

6. Перевірте, щоб вся використовувана література була актуальна в даний час. Навчальні посібники повинні бути не старші 8-10 років, періодичні видання - не старші 3-5 років (зразок оформлення списку літератури за адресою <http://library.lp.edu.ua/yak-oformyty-spysok-literatury>).

7. При написанні есе не слід використовувати багато літератури, щоб робота не вийшла дуже великою і переобтяженою непотрібною інформацією. **Найбільшою цінністю есе є власні думки та висновки аспіранта по темі дослідження.**

Есе виконується у вигляді друкованого тексту на папері формату А-4 обсягом від 20 до 30 сторінок. Шрифт: TimesNewRoman. Розмір шрифту – 14, звичайний. Вирівнювання тексту – по-ширині без пропусків і скорочень. Абзацний відступ – 10 мм. Міжрядковий інтервал – 1,5. Поля сторінки: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє і нижнє – по 20 мм. Есе починається із титульної сторінки за встановленою формою (додаток А).

7. Методи навчання

У рамках вивчення дисципліни передбачаються такі види занять:

- лекції;
- семінарські заняття;
- самостійна робота;

- навчально-методичне забезпечення і консультування самостійної роботи здійснюється через університетське модульне середовище освітнього процесу Moodle відповідно до Положення «Про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському НУС».

Консультування студентів, приймання рефератів, ліквідація невідпрацьованих занять будуть проводитися у відповідні дні відповідно до затвердженого деканатом графіку індивідуальної роботи викладача із докторантами.

8. Методи контролю

В основу рейтингового оцінювання знань аспіранта закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати аспірант за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) аспірант може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) аспірант може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.

ДО ІСПИТУ ДОПУСКАЄТЬСЯ ДОКТОРАНТ, ЯКИЙ НАБРАВ НЕ МЕНШЕ 35 БАЛІВ!

Поточний контроль. Кількість балів, які можна набрати у ході вивчення курсу дисципліни розподіляються наступним чином:

- відповідь на питання семінарського заняття оцінюється за стандартною шкалою, але лише у межах позитивних оцінок: «відмінно» – 3 бали; «добре» – 2 бали; «задовільно» – 1 бал;

- підготовка реферату, есе – 1 бал, повідомлення – 0,5 бали;

- два тестових контролю (по 50 тестових завдань) по 1 модульному контролю можна набрати бали відповідно до кількості (%) правильних відповідей: $\geq 90\%$ правильних відповідей – 11 балів; 75-89% – 9 балів; 60-74% – 7 балів; 50-59% – 5 балів; $\leq 49\%$ - 0 балів. По 2 модульному контролю можна набрати бали; відповідно до кількості (%) правильних відповідей: $\geq 90\%$ – 10 балів; 75-89% - 8 балів; 60-74% - 6 балів; 50-59% - 4 бали; $\leq 49\%$ - 0 балів;

Шкала за 5-бальною системою:	
Відмінно	зразкове знання теоретико-методичної частини обговорюваного питання із наведенням фактичних прикладів, посилань на праці авторитетних фахівців із тематики питання, правильні відповіді на додаткові питання (ті, що винесені на самостійне опрацювання по матеріалах теми)
Добре	зразкове знання теоретико-методичної частини обговорюваного питання без наведення фактичних прикладів, без посилань на праці авторитетних фахівців із тематики питання, відповіді на додаткові питання із незначними недоліками (ті, що винесені на самостійне опрацювання по матеріалах теми)
Задовільно	посереднє знання теоретико-методичної частини обговорюваного питання (незначні помилки у формулюванні категорій, визначень), без правильних відповідей на додаткові питання (ті, що винесені на самостійне опрацювання по матеріалах теми)
Знання відсутні	неспроможність продемонструвати знання теоретико-методичної частини обговорюваного питання (формулювання категорій, визначень)

9. Розподіл балів, які отримують докторанти

Кількість балів за змістовий модуль	Поточне оцінювання знань (70 балів)								Іспит (30)	СУМА 100
	ЗМ 1 39				ЗМ 2 31					
Тема	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Модульний контроль (11 балів)	Т 5	Т 6	Т 7	Модульний контроль (10 балів)	
Кількість балів за видами робіт по темах всього	7	7	7	7		7	7	7		
активність на семінарських заняттях	6	6	6	6		6	6	6		
виконання самостійної роботи	1	1	1	1		1	1	1		

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль з дисципліни «Філософія науки» може здійснюватися у формі усного іспиту (А) або у формі тестових завдань (Б) (за вибором студентів).

А. Екзаменаційний білет складається із 3 питань, кожне з яких оцінюється за шкалою від 0 до 10 балів :

- відповідь на питання, яка оцінюється «відмінно» (10 балів), повинна відповідати таким вимогам: студент вільно відповідає на питання екзаменаційного білету, повністю розкриваючи його зміст, викладає основні положення при відповіді на додаткові питання із обговорюваної теми, може пов'язати теоретичний матеріал із процесами та явищами в реальній економіці, демонструє здатність проводити наукову дискусію і аргументовано відстоювати свою точку зору;

- відповідь на питання, яка оцінюється «відмінно» (9 балів), повинна відповідати таким вимогам: студент вільно відповідає на питання екзаменаційного білету, повністю розкриваючи його зміст, викладає основні положення при відповіді на додаткові питання із обговорюваної теми, може пов'язати теоретичний матеріал із процесами та явищами в реальній економіці;

- відповідь на питання, яка оцінюється «добре» (8 балів), повинна відповідати таким вимогам: студент вільно відповідає на питання екзаменаційного білету, повністю розкриваючи його зміст, викладає основні положення при відповіді на додаткові питання із обговорюваної теми;

- відповідь на питання, яка оцінюється «добре» (7 балів), повинна відповідати таким вимогам: студент вільно відповідає на питання екзаменаційного білету, повністю розкриваючи його зміст, викладає основні положення при відповіді на додаткові питання із обговорюваної теми, допускаючи незначні помилки;

- відповідь на питання, яка оцінюється «задовільно» (6 балів), повинна відповідати таким вимогам: студент відповідає на питання екзаменаційного білету, в цілому розкриваючи його зміст;

- відповідь на питання, яка оцінюється «задовільно» (5 балів), повинна відповідати таким вимогам: студент відповідає на питання екзаменаційного білету, в цілому розкриваючи його зміст із незначними помилками;

- відповідь на питання, яка оцінюється «незадовільно» (2 бали), повинна відповідати таким вимогам: студент не відповідає на питання екзаменаційного білету, проте в цілому орієнтується в його предметній області.

- відповідь на питання, яка оцінюється «незадовільно» (0 балів), повинна відповідати таким вимогам: студент не відповідає на питання екзаменаційного білету і не орієнтується в його предметній області.

Загальна кількість балів визначається як сума балів, отриманих студентом, при відповіді на кожне із питань екзаменаційного білету.

Максимальна тривалість екзамену визначається, виходячи із того, що для підготовки відповіді на 3 питання білету виділяється 45 хвилин, та кількості студентів, які проходять екзамен.

Б. Тестові завдання. На іспит виносяться 60 тестових завдань із числа тих, які використовувалися для проведення поточного модульного контролю.

Кількість балів у залежності від кількості правильних відповідей:

- 60 – 30 балів;
- 54-59 – 27 балів;
- 48-53 – 24 бали;
- 42-47 – 21 бал;
- 36-41 – 18 балів;
- 30-35 – 15 балів;
- 26-29 – 7 балів;
- 0-25 – 0 балів.

Максимальна тривалість екзамену становить 120 хвилин.

Виконання аспірантами екзаменаційного завдання повинно носити виключно самостійний характер. Тому, за використання заборонених джерел (шпаргалок, засобів зв'язку та ін.) чи підказок студент знімається з іспиту й одержує нульову оцінку.

11. Методичне забезпечення

1. Ямчук П.М. «Філософія науки». Частина перша (модуль 1). Орієнтовний курс лекцій для докторів філософії спеціальності 073 – «Менеджмент». Умань, Уманський НУС 2020. – 52 с.

2. Ямчук П.М. «Філософія науки». Частина друга (модуль 2). Орієнтовний курс лекцій для докторів філософії спеціальності 073 – «Менеджмент». Умань, Уманський НУС 2020. – 100 с.

3. Ямчук П.М. «Філософія науки». Методичні вказівки і рекомендації для семінарських занять з дисципліни для докторів філософії спеціальності 073 – «Менеджмент». Умань, Уманський НУС 2020. – 24 с.

4. Ямчук П.М. Методичні вказівки з дисципліни «Філософія науки» для самостійної підготовки докторів філософії спеціальності 073 – «Менеджмент». – Умань, Уманський НУС, 2020. – 20 с.

5. Ямчук П.М. Методичні вказівки з дисципліни «Філософія науки» для виконання індивідуальних завдань та контрольної роботи докторами філософії спеціальності 073 – «Менеджмент». – Умань, УНУС, 2020. – 12 с.

12. Рекомендована література

Основна

1. Арон Р. Мир і війна між націями. К.: 2000. 688 с.
2. Бaley П. Обезвласнене суспільство. Марксизм: утопія в теорії і терор у практиці. К.: «Смолоскип» 2003. 730 с.
3. Бердяев С. До сина. *Слово благовісту. Українська релігійна поезія.* упор. д. філол. н, проф. Т.Ю.Салига. Львів. 1999. С. 185.
4. Берк Е. Тривалість держави: збереження та зміни. *Консерватизм. Антологія.* К. 2008. С. 510-529.
5. Бентам Д. Про принцип корисності. *Лібералізм. Антологія.* К. 2002. С. 149-151.
6. Берк Е. Конституція на праві давності. *Консерватизм. Антологія.* К. 2008. С. 503-509.
7. Гадамер Г.-Г. Істина і метод. К.: «Основи» 1999. 329 с.
8. Гантінтон С. Консерватизм як ідеологія. *Консерватизм. Антологія.* К. 2008. С. 122-142.
9. Гелстоун В. Захист лібералізму. *Лібералізм. Антологія.* К. 2002. С. 773-779
10. Гелей С. Консервативна течія в суспільно-політичній думці України ХІХ ст. Львів. Інститут українознавства НАН України. 1996. 124 с.
11. Грушевський М. Історія України-Руси у 9 томах. В 11 книгах. К. 1994-1998. 987 с.
12. Декарт Р. Філософські розмисли. К.: «Юніверс». 2000. 304 с.
13. Довженко О. Щоденник (1941-1956) . К.: «Знання». 2019. 399 с.
14. Дорошенко Д. Мої спомини про давнє минуле (1901-1914 pp.) К.: «Темпора» 2007. 272 с.
15. Дорошенко Д. Мої спомини про недавнє минуле (1914-1920 pp.). К.: «Темпора» 2007. 632 с.
16. Золотоустий Йоан Про священство. Джерела християнського Сходу. Львів. Вид. Дім «Свічадо». 2005. 160 с.
17. Камю А. Вибрані твори. К.: «Основи» 1991. 655 с.
18. Кант І. Критика чистого розуму. Симферопіль: «Реноме». 2003. 464 с.
19. Кириченко С. Люди не зі страху. Українська сага. К. 2013. 920 с.
20. Липинський В. Мораль і політична дія. *Консерватизм. Антологія.* К. 2001. С. 417-422
21. Липинський В. Листи до братів-хліборобів. К.: Філадельфія. 1995.

22. Липинський В. Релігія і Церква в історії України. К.: «Фотовідеосервіс» 1993. 112 с.
23. Местр Ж. Принцип походження політичних конституцій та інших людських цінностей. *Консерватизм. Антологія*. К. 2008. С. 529-538
24. Мілль Д. Про індивідуальність як один із елементів добробуту. *Лібералізм. Антологія*. К. 2003 С. 151-165
25. Ортега-і-Гасет Х. Вибрані твори. К.: «Основи». 1994. 420 с.
26. Ортега-і-Гасет Х. Роздуми про Дона Кіхота К.: «Дух і Літера». 2012 . 216 с.
27. Рікер П. Ідеологія та утопія. «Дух і Літера». К. 2005. 386 с.
28. Роттердамський Е. Похвала глупоті. Домашні бесіди. К. 1993. 319 с.
29. Сверстюк Є. На святі надій. К.: «Наша віра» -709 с
30. Сверстюк Є. У сяйві Слова. Афоризми, філософські максими та роздуми . Луцьк: ВМА «Терен». 2018. 112 с.
31. Сковорода Г. Пізнай в собі людину. Львів. 1995.
32. Сенека Луцій Анней Моральні листи до Луцилія. Львів: «Апріорі». 2011. 324 с.
33. Скратон Р. Коротка історія новітньої філософії. Від Декарта до Вітгенштайна. К. 1998. 342 с.
34. Скратон Р. Консервативне сумління. *Консерватизм. Антологія*. К. 2008. С. 431-433.
35. Тетчер М. Виміри консерватизму. *Консерватизм. Антологія*. К. 2008. С. 26-23
36. Тетчер М. Я вірю. *Консерватизм. Антологія*. К. 2008. С. 422-431
37. Тягло О.В., Кривуля О.М., Воропай Т.С. Філософія: підручник у 2 кн. Книга Хронологічно-тематичний огляд. – Х: ун-т вн.справ, 1999. 324с.
38. Україна: стратегічні пріоритети. Аналітичні оцінки / За ред. А.С. Гальчинського. К.: НІСД, 2003. 328 с.
39. Фрідман М. Роль уряду у вільному суспільстві. *Лібералізм. Антологія*. К. 2003. С. 753-763
40. Черчилль У. Консервативні принципи. *Консерватизм. Антологія*. К. 2008. С. 20-26
41. Цибра М.Ф., Кавалеров А.І. Філософія: курс лекцій. Київ, 1997. 113с.
42. Яковенко Н. Нарис історії України. К.: ЦУЛ. 2005. 584 с.

Допоміжна

1. Аксиологія буття української мови як чинник трансцендентальної національної духовно-інтелектуальної самоідентифікації// Мат. І Міжнародної інтернет-конференції «Проблеми лінгвістики і методики викладання мов у контексті входження України в європейський простір. Умань, УНУС. – 2020. – С.63-67.
2. Андрущенко Віктор Петрович // Велика Українська Енциклопедія URL //https://vue.gov.ua

3. Добрі справи професора Н.М.Шляхової // у книзі «Нонна Михайлівна Шляхова. Стежки її Долі. Спогади». Одеса «Астропринт» 2020. - С.78-91.

4. Невичерпне джерело світлої любові (декілька небайдужих розмислів про диптих мемуарно-аналітичних міркувань кандидата філологічних наук, доцента члена Національної спілки журналістів України, вміщених у книгах «Пам'яті світле джерело» та «Береги нашої пам'яті» // Одеса. – газета «Чорноморські новини» № від 14-16 травня 2020. – С. 5

5. Передмова у книзі // «Філософія саду і садівництва в світовій культурі: джерела та новітні інтерпретації»: збірник наук. статей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції / М-во освіти і науки України, Уманський НУС [та ін.]. Умань: ВПЦ «Візаві» (Видавець «Сочінський»), 2020. С.5-8

6. П. Ямчук, Г Ухто, В.Рибчак Світоглядно-етичні універсалії в українській духовно-інтелектуальній семіосфері (декілька розмислів) // «Філософія саду і садівництва в світовій культурі: джерела та новітні інтерпретації»: збірник наук. статей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції / М-во освіти і науки України, Уманський НУС [та ін.]. Умань: ВПЦ «Візаві» (Видавець «Сочінський»), 2020. С.114--117.

7. Вічний сад гармонії в творчості Олександра Довженка та Дмитра Шостаковича (кіношедевр «Життя в цвіту» як дотепер неосмислений естетичний феномен) // «Філософія саду і садівництва в світовій культурі: джерела та новітні інтерпретації»: збірник наук. статей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції / М-во освіти і науки України, Уманський НУС [та ін.]. Умань: ВПЦ «Візаві» (Видавець «Сочінський»), 2020. С. 125-130.

8. Вірність українській долі і Слову. Одесит. Український професор Євген Миколайович Прісовський// Філологічний часопис вип. 1(15) 2020. С.131-135

9. Вікопомне джерело нашої пам'яті // Філологічний часопис вип.1(15) 2020. С.124-130

10. Актуальні філософсько-українознавчі роздуми з нагоди 140-літнього ювілею Володимира Винниченка (міркування про провідні образи в трагедії «Між двох сил»)// Менеджмент ХХІ століття: проблеми і перспективи: матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції . Умань, Уманський НУС, 2020 – С.188-192.

11. Філософський дискурс опору масофікації особистості й суспільства в духовно-інтелектуальній реальності ХХІ століття // Zeszyt naukowy prac ukrainoznawczych nr. 4/2020. – С. 135-151

12. Микола Підгорний та радянська інтелігенція (декілька філософсько-українознавчих роздумів) //Zeszyt naukowy prac ukrainoznawczych nr. 4/2020. – С. 151-169

13. Ямчук П. В.Рибчак, Ісаєнко М. Пасіонарність ХХ століття (кілька міркувань про феномен О. Довженка та Д.Шостаковича в контексті епохи //Zeszyt naukowy prac ukrainoznawczych nr. 4/2020. – С. 159-169

14. Філософія українського державотворення в концепції Д.Дорошенка// Людина має право: соціально-гуманітарний дискурс у контексті реформаційних процесів в Україні. Мат. Круглого столу м. Одеса. ОДУВС. – С.124-126.

15. Олександр Довженко: декілька спостережень про світоглядні та естетичні універсали його феномену на тлі ХХ століття// Філологічний часопис вип. 2(16) 2020. Умань «Візаві» // С.133-147.

16. Нас об'єднав Христос (світлий спогад про світлу особистість українського християнина) // Матеріали доповідей та виступів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Філософія в сучасному науковому та соціально-політичному дискурсах». 19 листопада 2020 року. – Вінниця, 2020. – С.192-196.

17. Митрополит Василь Липківський: духовний мислитель і фундатор УАПЦ // Православ'я в Україні. Збірник статей до 400-річчя з часу відновлення православної ієрархії Київської митрополії Єрусалимським Патріархом Феофаном К.: 2020 – С.223-238.

18. Українська пасіонарність. Сергій Єфремов. Софія Тобілевич. Володимир Свідзінський. //Zeszyt naukowy prac ukrainoznawczych nr. 5/2020. – С. 143-159

19. Пасіонарність. ХХ століття (кілька міркувань про світоглядно-етичні феномени О.Довженка та Д.Шостаковича в контексті епохи) //Zeszyt naukowy prac ukrainoznawczych nr. 5/2020. – С. 159-169.

20. Софія Русова – пасіонарна постать українського націєтворення //Тези доповідей V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Педагогічна спадщина Софії Русової та сучасні проблеми реформування національної освіти в Україні. 18-19 лютого 2021 року. – Умань «Візаві»- 2021 – С. 234-237.

21. Передмова у книзі // «Філософія саду і садівництва в світовій культурі: джерела та новітні інтерпретації»: збірник наук. статей за матеріалами V Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції / М-во освіти і науки України, Уманський НУС [та ін.]. Умань: ВПЦ «Візаві» (Видавець «Сочінський»), 2020. С.7-9

22. П. Ямчук, Г Ухто, В.Рибчак. Квітіння Саду незникаючих ідей: з віддаленого минулого – крізь минущість сьогодення – у далеке прийдешнє // «Філософія саду і садівництва в світовій культурі: джерела та новітні інтерпретації»: збірник наук. статей за матеріалами V Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції / М-во освіти і науки України, Уманський НУС та ін. Умань: ВПЦ «Візаві» (Видавець «Сочінський») - 2021. С.142-148.

23. Атена Пашко. Незвичні думки про незвичайний світогляд та поезію пасіонарної особистості // Філологічний часопис. Вип. № 1 2021. – С.214-229

24. Вступне слово головного редактора// Уманські забавлянки зібрані Ольгою Діденко. - Умань: ВПЦ «Візаві», 2021. – С. 3-5.

25. Ямчук П.М. Рибчак В.І., Ісаєнко М.М. Особливості буття інформаційного суспільства та світоглядно-культурного пограниччя в добу пандемічних обмежень // *Dzielnictwo kulturowe regionu pogranicza*. tom IX 2021 - С.407-415.

26. Ямчук П.М. Рибчак В.І. Ісаєнко М.М. Феномен Володимира Свідзінського в аксіологічно-буттєвій парадигмі вітчизняного літературного процесу (філософсько-українознавчий аспект) // *Zeszyt naukowy prac ukraiноznawczych* nr. 6-7. 2021 – С. 185-201.

27. Ямчук П.М. Філософія саду та садівництва в контексті реалій ХІХ-ХХІ століття// *Zeszyt naukowy prac ukraiноznawczych* nr. 6-7 . – 2021 С. 171-185.

12. Інформаційні ресурси:

1. <http://www.gileya.org>
2. www.philsci.univ.kiev.ua
3. <http://studme.com.ua/filosofiya/default.htm>

13. Зміни у робочій програмі на 2022-2023 навчальний рік

1. Доповнено розділ «Методи навчання» положеннями, що стосуються організації дистанційного навчання.
2. Оновлено список рекомендованої літератури.
3. Переглянуто структуру навчальної дисципліни.